

УДК 612. 67

О.В. ГРЕЗІН

## ПРО ГЛОБАЛЬНЕ СТАРІННЯ СВІТУ

Грезін Олександр Васильович – аспірант кафедри філософії ХНПУ ім. Сковороди

Здійснено короткий огляд ознак, логічних явищ та закономірностей, щодо Всесвіту, котрий еволюціонує, також хоча б і гіпотетично, поступово наближається до свого старіння.

**Ключові слова:** Всесвіт, старіння, старість, еволюція, ветхість, мінливість.

Осуществлен короткий обзор признаков, логических явлений и закономерностей, касательно Вселенной, которая, эволюционируя также хотя бы и гипотетически, постепенно приближается к своему старению.

**Ключевые слова:** Вселенная, старение, старость, эволюция, ветхость, изменчивость.

Annotation: Conducted a brief overview signs, logical phenomena and laws regarding the universe that evolves, as well, at least hypothetically, gradually approaching its aging.

**Keywords:** Universe, aging, ageing, evolution, vyethost, variability.

© О.В. Грезін, 2013

**Постановка проблеми.** З розвитком науково-технічного прогресу та фактора його впливу на життя і навіть на світ, в якому ми живемо, неможливо не звертати уваги на людський фактор впливу як на планету Земля, так і країни. Людина впевнено еволюціонує в науковому просторі і цей простір вже виходить далеко за межі нашої планети, що надає нам право на певні висновки, щодо як самого Всесвіту, так і до його віку, а отже, і старіння. Ми живемо в цьому світі і освоюємо космос, що на даному етапі розвитку людства є однією з найпріоритетніших сфер зацікавлення наукою.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій:** слід відзначити наступні публікації: В.М. Найдиш «Концепции современного естествознания: Учебное пособие». М., 1999., Моїсєєв Н. Н. «Универсум. Информация. Общество». М., 2001., Липшаєв С.А. «Феномен ветхого (опыт экзистенциального анализа)»//«Вопросы философии», 2001, а також Рибаківа Н. А. «Проблема старости в Европейской цивилизации», СП(б) 2006.

**Мета дослідження.** Звернути увагу на процеси старіння не тільки людини та всього живого, але й осмислити наше буття в системі Всесвіту, що знаходиться в постійному русі, в постійному еволюціонуванні та в поступовому його наближенні до старості, а отже, і смерті.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Явищу та процесу старіння підвладна не тільки людина та навіть світ, адже, згідно з найбільш розповсюдженими уявленнями, вік Всесвіту нараховує близько 15 – 20 млрд. років, отже, світ не існував завжди: він пройшов тривалий процес народження, продовжує еволюціонувати та врешті-решт приречений на загибель.

Але чи можна так стверджувати? Виявляється можна: згідно з останніми досягненнями науки вчені говорять: «...нехай через непомисленне, від 10100, до 101026, число років – про настання остаточної смерті Всесвіту 1».

Але в межах нашого дослідження немає потреби більш детально зупинятися на таких прогнозах

та цифрах. Відповідно до нашої мети і завдань зосередитись на обговоренні в наш час в різних філософських та природничих джерелах такого явища, як еволюція Всесвіту, яку досить цікаво формує академік Н. Н. Моїсєєв: «Це питання про глобальний, універсальний еволюціонізм, тобто про еволюції світу в цілому 2».

Еволюція Всесвіту, як уже було зазначено вище, проходить різні етапи свого розвитку, від виникнення до старості, яка закінчується смертю. Однак питань більше, ніж відповідей. Старіння – це процес змін у певному часі, отже, якщо якась система в певний момент знаходиться в одному стані, а потім перейшла в інший стан, то відмінність цих станів і є зміна. З огляду на це еволюція означає постійні та поступові зміни в світі, вона є глобальним світовим процесом поступових змін 3. (Рибаківа Н. А. Проблема старости в европейской философии. СПб. «Алетейя». С. 59-61.).

Кожна людина, бачачи рослину чи тварину, цілком реально собі уявляє як вона з'явилася на світ, якою була спочатку та якою буде на момент загибелі, людина цілком спроможна уявити ряд змін, що пройдуть за період всього її існування. Людина на це здатна тому що може відслідкувати всі ці етапи, а от наприклад метелик, який живе кілька днів, напевно сприймав би речі зовсім по іншому, для нього новонароджена дитина і стара людина це взагалі різні між собою об'єкти, так як за свій короткий період життя він не в змозі був би відслідкувати цілий ряд змін, що проходять у природі. Так і людині за терміном її життя важко уявити механізм зіркового неба та закономірність руху планет у Всесвіті. Але завдяки розвитку техніки та науки людина починає розуміти певні світові закономірності і робить вона це дедалі інтенсивніше, розкриваючи певні закони та спостерігаючи за певними явищами робить все нові та нові відкриття, постійно приходячи до висновку, що всесвіт – це неначе живий організм, який колись з'явився, розвивається, а отже, колись і постаріє. Світ змінюється щомиті і кожна наступна зміна

є пізнішою за попередню, отже, попередні зміни є старіші від подальших, тому що вони налічують більший проміжок часу свого буття. Як тут не згадати славнозвісного автора теорії еволюції Чарльза Дарвіна, який говорив: «...Еволюційні зміни штовхає мінливість», і саме мінливість є невід'ємним атрибутом у світі, що знаходиться в постійному русі.

Хід часу, за спостереженнями науковців, виявляє процес становлення та взаємного переходу буття і небуття. Цей процес проходить безперервно, маючи різні виміри, одним із його результатів є те, що сталося, здійсненне – відносно стійкі фрагменти, які утворюють у своїй сукупності світ. Іншим його результатом є інобуття, оскільки те, що сталося раніше чи пізніше, припиняє своє існування. Становлення характеризується натиском та енергійною боротьбою, через яку світ постійно оновлюється – відновлюється знов та знов і встановлюється як більш новий, а ті оновлення, які відбулися в світі занадто давно, підходять до свого виходу з буття в небуття, але буття та небуття є категорії взаємозамінні і тому не можна стверджувати, що світ старішає, оскільки в процесі старіння генерується сам час як наявно-явлений світові спосіб вираження становлення. (Рыбакова Н. А. Проблема старости в европейской философии. СПб. «Алетейя». С. 59.).

Становлення світу - це процес який виходить за рамки онтологічних меж, він є позачасовим і такі поняття, як старість та старіння до нього неприйнятні, але все, що відбувається в світі, відбувається в певних проміжках часу та проходить усі свої стадії: народження, розвиток та занепад крізь призму становлення світу та постійного оновлення його змісту.

Для визначення будь-якої системи, яка з плином часу стає несправною чи віджила своє, використовується термін «ветхость» (старезність), як слушно зауважує один із дослідників проблеми старості Н. А. Рыбакова: «Временность обнаруживает себя в ветхости, ветхость же концентрирует

наше внимание прежде на существовании вещи». Або ще: «В обветшавшей вещи на первый план выступает не ее «что», но как раз обратное...ее «ни-что», ее временная, а не смысловая (содержательная предмета) «сторона» 4. (Лишаев С. А. Феномен ветхого (опыт экзистенциального анализа)// Вопросы философии. 2001. №9. С. 74, 75.). Категорія «ветхість» є серединною категорією, завдяки якій може статися перехід від становлення як єдності буття та небуття і зумовленістю часом до старості та старіння.

У фундаментальних категоріях, котрі виражають різні процеси та стани світу, такі як становлення, рух, розвиток, змінюваність, життя – саме життя, яке ототожнює в собі усі ці категорії, не зводиться до них ні разом, ні окремо. Життя являє собою найвищий рівень складності, відповідаючи за формування реальності чи дійсності. Таким чином, категорія «старість» концентрує увагу на існуванні речей у їх предметності. Старість виражає смислово сторону буття речей, насичену конкретним змістом (стара Європа, старе місто), який є свідком швидкого припинення самого існування. «Ветхість», (або ж старезність) - це свідчення тимчасового існування, але його протяжність може бути як занадто малою, так і занадто тривалою у часовому вимірі. Старість – це кінець (швидкий кінець) існування, який указує на безповоротний шлях у небуття. Словесні категорії «ветхість» (старезність), і старість дуже відрізняються одна від одної, але водночас указують на потребу одна в одній.

**Висновки:** було розглянуто еволюціонування Всесвіту: все, що відбувається в світі, відбувається в певних проміжках часу та проходить усі свої стадії: народження, розвиток та занепад крізь призму становлення світу та постійного оновлення його змісту що поступово розвивається, оновлюється та наближається до старості. З точки зору мети нашого дослідження ми звернули увагу до старості в глобальному процесі еволюції у Всесвіті та коротко розглянули її суть.

#### ЛІТЕРАТУРА:

1. Найдыш В. М. Концепции современного естествознания: Учебное пособие. М., 1999.
2. Моисеев Н. Н. «Универсум. Информация. Общество». М., 2001.
3. Рыбакова Н. А. Проблема старости в европейской философии. СПб. «Алетейя».
4. Лишаев С. А. «Феномен ветхого (опыт экзистенциального анализа)» // «Вопросы философии». 2001.